

Trollheimen Sijte

Distriktsplan driftsåret 2014 – 2015

Innhold:

1. Beskrivelse av distriktet	side 3.
1.2. Beitebruk	side 4.
1.2.1 Vinterbeiter	
1.2.2 Senvinter/vårbeiter	side 6.
1.2.3 Kalvingsland og vårbeiter	side 7.
1.2.4 Sommerbeiter	side 8.
1.2.5 Brunstområder	side 9.
1.2.6 Høst/tidlig vinterbeite	
1.2.7 Flytt og trekkmonster	side 10.
1.3 Reintall og produksjon	side 11.
1.4 Gjerder og anlegg	side 14.
1.4.1 Gjerdeanlegg Skrikhøa	side 15.
1.4.2 Gjerdeanlegg Telmyra	
1.4.3 Gjerdeanlegg Nerskogen	side 16.
1.5 Gjeterhytter	side 17.
2. Inngrep og forstyrrelser	side 18.
2.1 Hytter og fritidsboliger	
2.2 Turistforeningene i Trollheimen	
3. Rovvilt	side 20.
4. Motorferdsel	side 22.
5. Verneområder	side 22.

1. Beskrivelse av distriktet

Med Trollheimen menes her fjellområdene innen følgende geografiske avgrensning: Mot nord Surnadalsfjøret fra Skei til Rindalskogen og Storås, mot øst Orkladalfjøret til Berkåk, og videre dalfjøret til Oppdal, mot sør Sunndalen og mot vest riksvei 16 til Ålvund og derfra riksvei 670 tilbake til Skei. Området ligger i sin helhet innen Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker i deler av kommunene Meldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal.

Landskapsmessig er området svært variert med store høydeforskjeller og lange dalganger. Mot øst er topografien forholdsvis avrunda, mot vest sterkt opprevet.

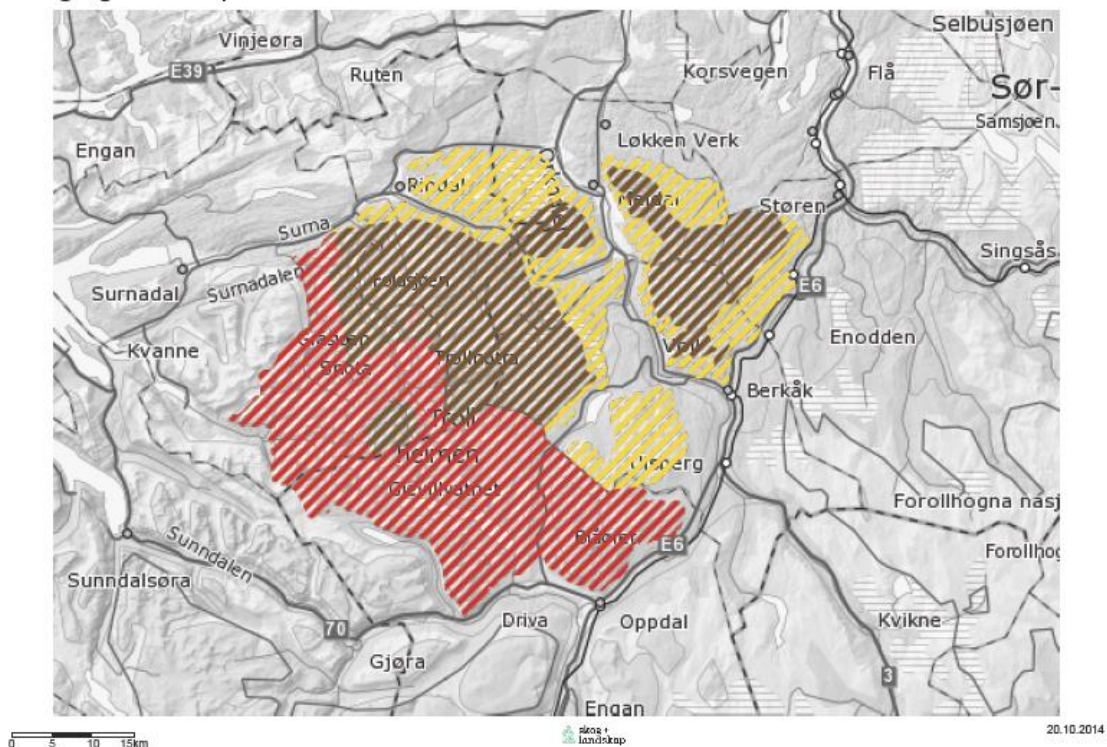
Trollheimen har store geologiske variasjoner, og fjellgrunnen domineres av grunnfjell, sparagmitt og kambrosilur.

Videre opptrer Trollheimen som grense mellom innlandsklima og kystklima.

Reindrifta i Trollheimen er sikret gjennom særloven for Trollheimen, og reguleres gjennom leieavtalen av 1985, ekspropiasjonsvedtaket i 1987 og konsesjonsbehandlingen i 2002.

Kart 1. Trollheimen Sijte med Primær-, Sekundær- og ekspropiasjonsområde

Skog og landskap

1.2 Beitebruk

1.2.1 Vinterbeiter

Hovedtyngden av vinterbeitene for Trollheimen Sijte ligger utenfor området som er beskrevet som Trollheimen i Igelfjell-/Grefstadjellområdet. Men i tillegg blir det også ved gunstige vintre beitet i Okla/Storhornet området, som ligger innenfor området Trollheimen. Begge områdene er markert som Vinterbeiteområder på reinbrukskartet. Enkelte år er også Grythattenområdet blitt benyttet under vinterbeitesesongen

Av hensyn til vinterbeitene flyttes det ikke tidligere enn desember, med annet spesielle hensyn eller forhold skulle tilsi noe annet.

Igelfjell/Grefstadjellområdet:

Med Igelfjell/Grefstadjellområdet menes her fjellområdene innen følgende geografiske avgrensning: Mot nord veien fra Bergsrønning i Meldal til det punktet der denne krysser grensa mellom kommunene Meldal og Melhus og derfra langs Melhus kommunes grense til Gauldalen ca 3 km nord for støren, mot sør-øst hoveddalføret gjennom Støren til Berkåk og mot sør-vest Orkladalføret fra Berkåk tilbake til Bergsrønning.

Området ligger i sin helhet innen Sør-Trøndelag fylke i deler av kommunene Meldal, Midtre-Gauldal og Rennebu.

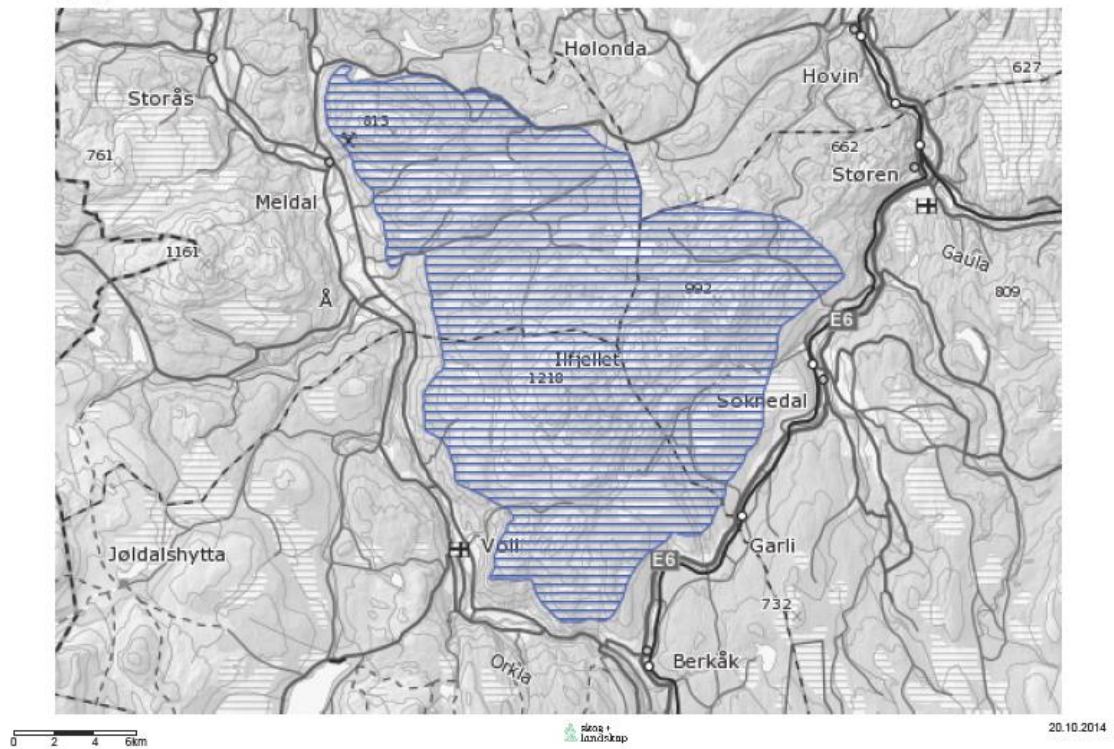
Ved rutetelling på kart i M 1:50 000 anslåes bruttoarealet innen nevnte avgrensning til ca 460 kv.km. Men etter oppsigelse av leieavtalen fra en rekke grunneiere i Meldal kommune 2010 er en stor del av dette området nå uten avaler.

Igelfjell/Grefstadjellområdet er karakterisert med låge skogåser og myrer. Over skoggrensa er topografien mere variert og til dels svært småkupert.

Geologien i igelfjell-/Grefstadjellområdet domineres av kambro-silur-bergarter (Geologisk berggrunnskart over Norge).

Kart 2. Igelfjell-/Grefstadjell-området

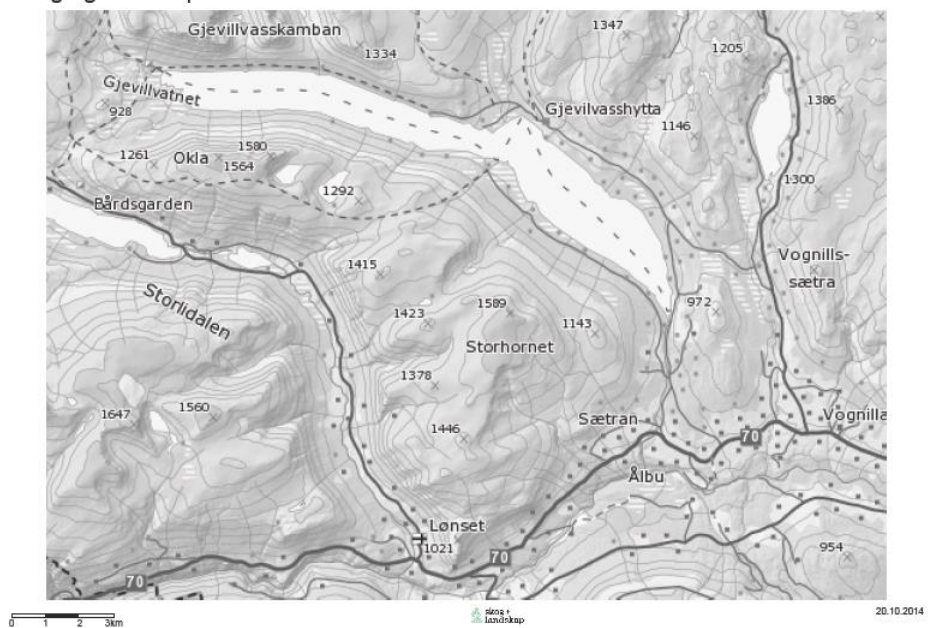
Skog og landskap

Okla/Storhornområdet:

Området ligger i sin helhet innenfor Oppdal kommune i Sør-Trøndelag fylke.

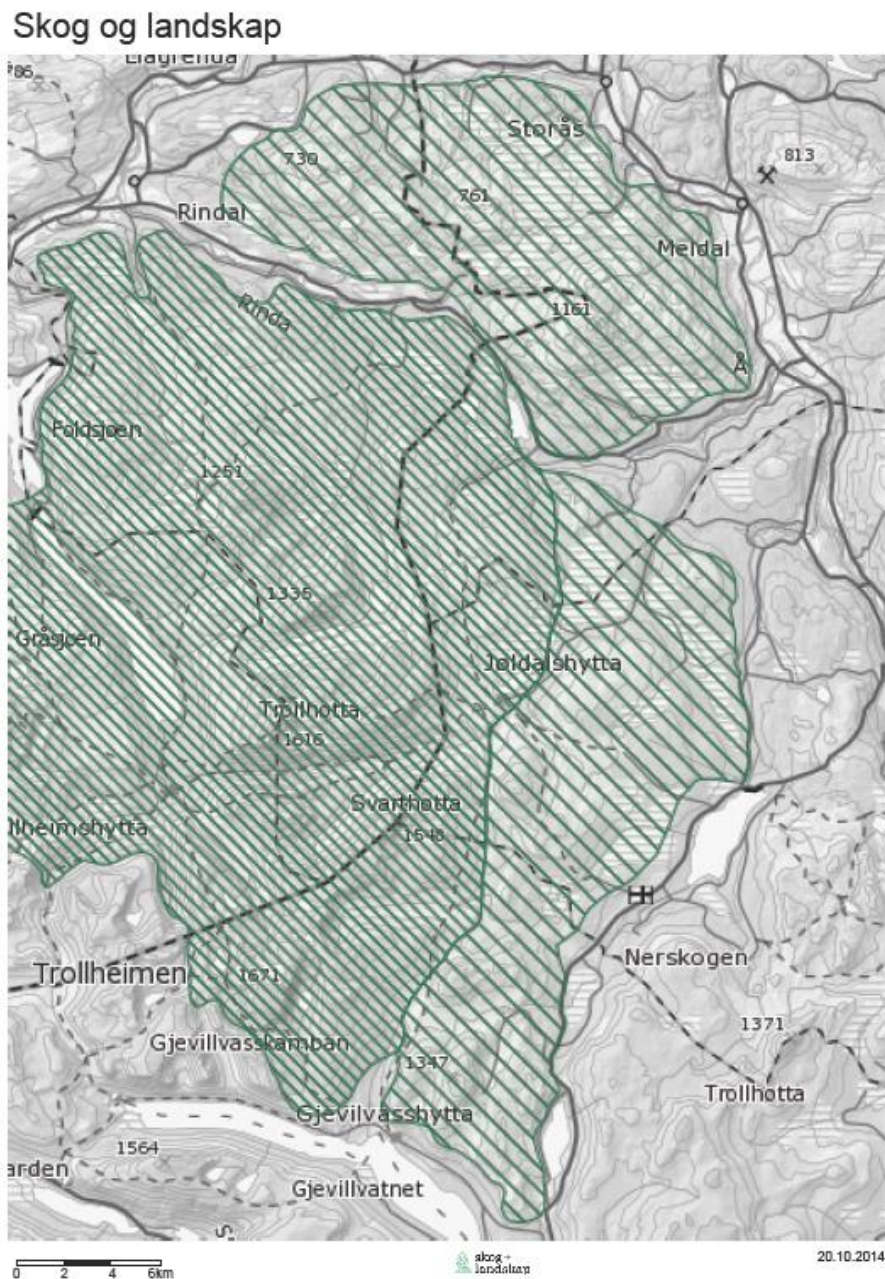
Skog og landskap

1.2.2 Senvinter/vårbeite

De sijte-andeler i Trollheimen Sijte som har vært i Igelfjell-/Grefstadjell-området under vinteren flytter vanligvis fra dette området i første halvdel av april måned. Dette avhenger naturligvis av vær og føreforhold, og at man kommer seg over Orkla før den blir flomstor. Etter at Orkla er passert, får flokken som regel beite seg i eget tempo til kalvingslandet/vårlandet . Flytting fra Okla-/Storhornet-området foregår også i samme tidsrommet.

Kart 4. Sen vinter – tidlig vår

1.2.3. Kalvingsland og vårbeiter

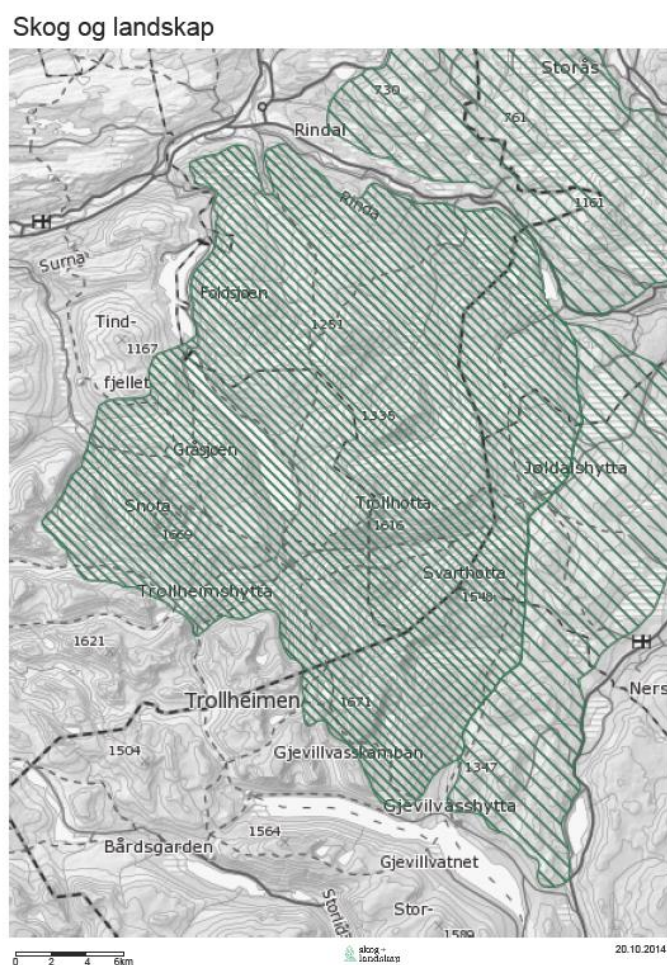
Kalvingsområdene for Trollheimen Sijte befinner seg i hovedsak i Rinnhattenområdet og Follidal-/Snota-området. Det varierer fra år til år hvor hovedtyngden av kalvingen foregår. Men også utenfor disse hovedområdene foregår det kalving. Området for kalving er derfor markert ganske stort på reinbrukskartet.

Rinnhattenområdet:

Ved rutetelling på kart i M 1:50 000 finnes ett nettoareal over kote 600 på ca 240 kv.km I tillegg kommer også lavereliggende-områder som også er viktige for rein.

Området ligger innenfor kommunene Meldal, Rindal og Surnadal.

Kart 5. Kalvingsområder Rinnhattenområdet, Snotaområdet m.m

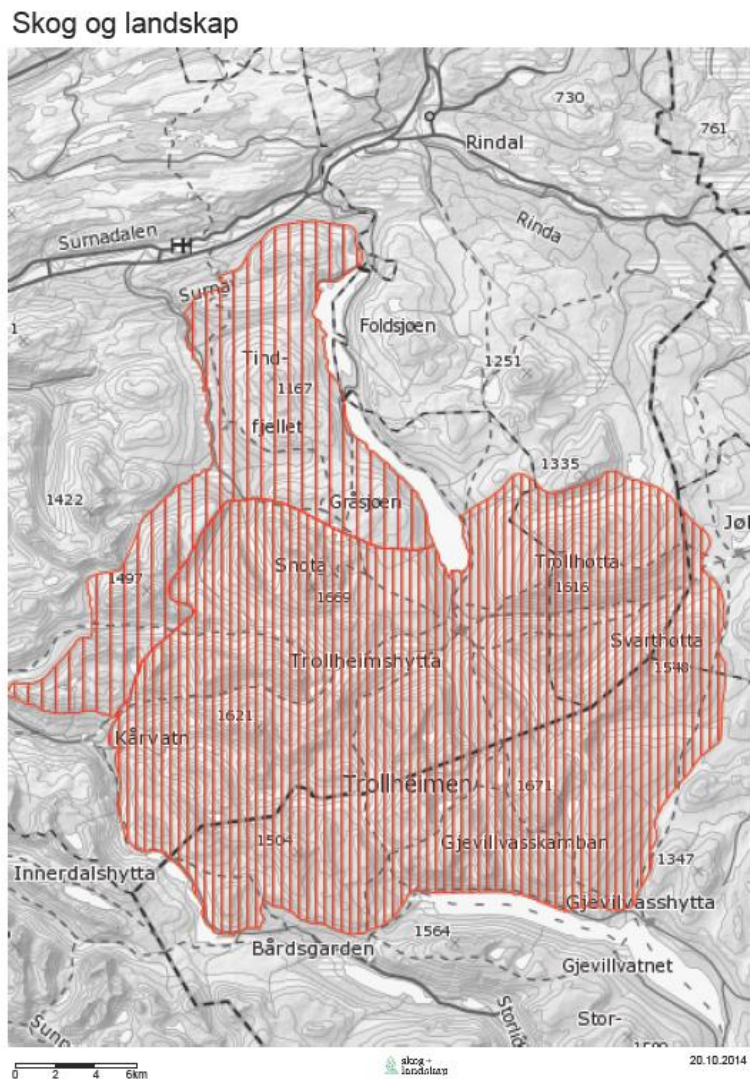
1.2.4 Sommerbeiter

Etter at fostringsflokkene har samlet seg , reiser stordelen av flokken mot Skrika, Nerskogen, Skarvatnet og Gjevilvatnet hvor de søker den første grønningen av beitet etter hvert som denne skrider fram.

Etter at varmen kommer, trekker flokken inn i Tohatten, Storbekkhøa og Halsbekkhø-området hvor det er relativt korte avtander mellom luftingsområder, rike beiter og områder hvor den kan finne ly ved kaldere værdrag.

I spredningstiden utnytter flokken stort sett hele Trollheimen med unntak av Okla-/Storhornet, Resfjellet og Grythattenområdet. I denne perioden begynner deler av flokken å trykke mot Nerskogen og Grythattenområdet.

Kart 6. Sommerbeite 1 og 2

1.2.5 Brunstområder

I Brunstperioden brukes også store deler av Trollheimen, bortsett fra Resfjellområdet.

Det er derfor ikke tegnet inn brunstområder på reinbrukskartet.

1.2.6 Høst/ tidlig vinterbeite

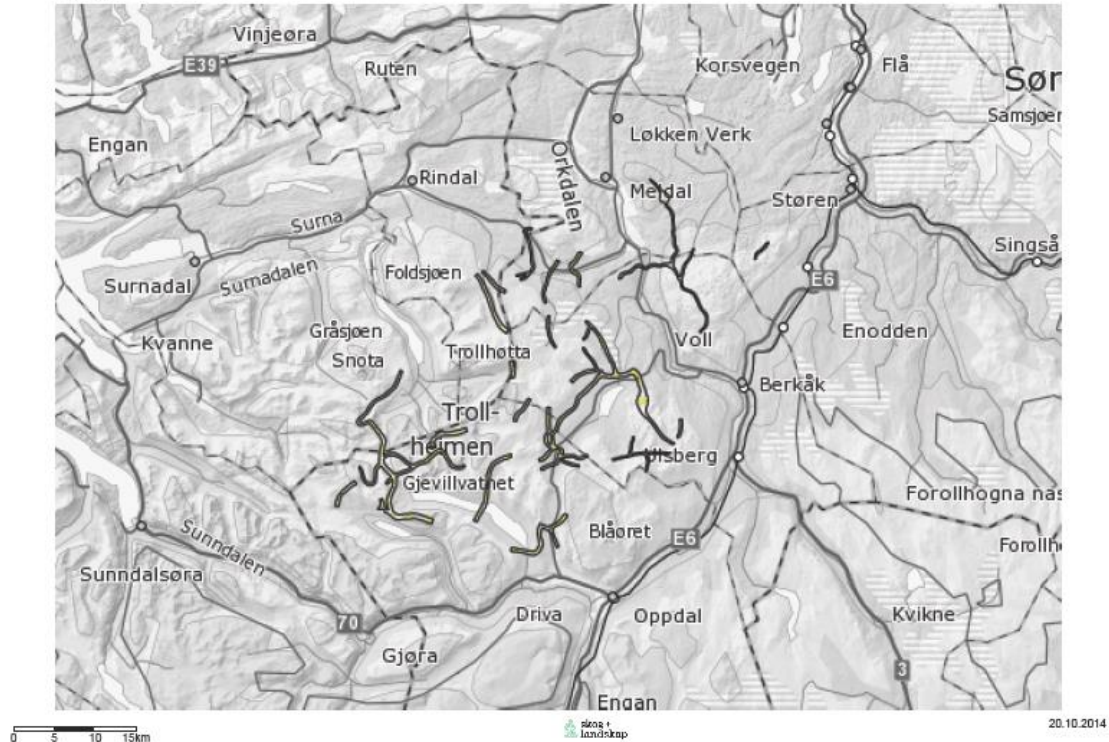
Etter at brunstperioden er over, samler stordelen av flokken seg i Grythattenområdet. Deler av flokken vil også samle seg i Kråkvasstindområdet og Rinnhattenområdet. Noe rein kan også gå spredt i andre deler av Trollheimen.

Skog og landskap

1.2.7 Flytt og trekkmønster

Skog og landskap

Flytt- og drivingsleier er av stor betydning for reindriften. De knytter de forskjellige årstidsbeitene sammen, og er også avgjørende for tilgjengeligheten til de forskjellige gjerdeanleggene.

Oversiktskartet gir en grov oversikt over de forskjellige drivingsleiene for Trollheimen sijte.

Drivingsleier og dens betydning for reindriften:

Reindriften har mange drivingsleier rundt om i områdene som benyttes til reindrift. Disse ligger både i høyfjellet og i de lavereliggende områdene. Drivingsleiene er ikke tilfeldig valgt. Under driving av rein blir leiene valgt ut fra hvordan reinen lettest lar seg drive og hvor den naturlig vil følge terrenget. Dette er drivingsleier som er benyttet langt tilbake i tid. Drivingsleiene har flere forskjellige formål; de knytter årstidsbeitene sammen, leder fram til de forskjellige gjerdeanleggene, leder fram til oppsamlingsområder osv. Etter disse drivingsleiene kan det være flere kritiske punkter som er mere utfordrende under passering. Dette er spesielt når en kommer ned i bygdenærestrekk, hvor passasjene kan begynne å bli svært innsnevret og passasjemulighetene begrenset. Forstyrrelser her vil kunne få konsekvenser av svært negativ karakter. Utbygging av forskjellig karakter i umiddelbar

nærhet eller i drivingsleiene kan umuliggjøre bruken av leia. For ikke å snakke om utbygging som vil sperre ei drivingslei helt,

1.3 Reintall og produksjon

Trollheimen Sijte har ett øvre satt reintall på 1600 dyr i vårflokk fordelt på 5 sijteandeler.

Reindriftsagronomen i Sør-Trøndelag/Hedmark's forslag til driftsplan av 1.februar 1985 ble lagt til grunn for leieavtalen av 1985, ekspropiasjonsvedtaket i 1987 og konsesjonsbehandlingen i 2002, og det er disse som gir premissene for reindriften i Trollheimen.

Punkt 6. i Leieavtalen sier følgende:

« Innen Igelfjell-Grefstadjellområdet gir avtalen rett til beiting med inntil 1600 dyr i vårflokk (reintall etter årrets slakteuttak er foretatt) og innen Trollheimenområdet rett til beiting med inntil 1600 rein med tillegg av de kalver vårflokken gir gjennom kalvingsperioden. «

Reintallet ble sist bekreftet ved tildeling av konsesjon.

Trollheimen er det distriktet som har høyest slakteuttak og produksjon pr. livrein innen den samiske reindriften i Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde. Den samiske reindriften i Sør-Trøndelag/Hedmark er i sin tur den reindriften utenom tamreinlagene som har den høyeste og den mest stabile produksjonen over ett lengre tidsrom.

Tabell 7. Totalt slakteuttak og slaktekvantum (inkludert privat salg og eget forbruk), prosentvis slakteuttak og produktivitet i driftsåret 2012/13. Prosentvis slakteuttak og produktivitet er beregnet i forhold til antall rein ved driftsårets start (korrigert reintall per 1. april 2012). Med produksjon per livrein menes slakteuttak og reintallsendring omregnet til kg per rein i vårflokk.

REINBEITEDIS TRIKT	TOTALT	TOTALT	SLAKTE-	SLUTTAK	PRODUKSJON	
	SLUTTAK	SLKVANTUM	PROSENT	pr.livrein	pr. livrein	
	(antall dyr)	(antall kg)	(% av vårflokk)	(kg/dyr)	(kg/dyr)	(kg/dyr)
	12/13	12/13	12/13	12/13	11/12	12/13 ¹
3 - Elgå	1 023	32 966	34 %	11,1	13,4	6,5
2 - Riast/Hylling	2 797	70 162	61 %	15,4	14,8	14,8
1 - Essand	2 493	60 352	55 %	13,3	11,9	12,4
Trollheimen	791	21 470	50 %	13,5	15,1	13,2
SØR-TROND./HEDM.	7 104	184 951	52 %	13,5	13,6	12,0

Statens reindriftsforvaltning 2014

- 1 Siste års produktivitetstall er foreløpig da det dels er beregnet på grunnlag av ukorrigerte reintall.
- 2 Rein slaktet på D4-Femund er holdt utenfor beregninger for D2-Riast/Hylling og D1-Essand.

Tabell 9. Gjennomsnittlige slaktevekter for okserein, simlerein og kalv, driftsåret 2012/13. Slaktevektene er basert på data fra registrerte slakteribedrifter. Antall slaktevekter (n) til grunn for beregningene er gitt i parentes.

REINBEITEDIS TRIKT	Okse > 2 år	Okse 1-2 år	Simle > 2 år	Simle 1-2 år	Kalv 0-1 år
3 - Elgå	46,3 (72)	31,9 (115)	33,4 (150)	31,1 (133)	21,6 (661)
2 - Rias/Hylling	49,2 (29)	34,8 (354)	34,5 (226)	27,7 (17)	21,7 (2074)
1 - Essand	59,3 (140)	31,3 (137)	31,0 (262)	25,2 (84)	19,6 (1791)
Trollheimen	48,6 (26)	38,0 (68)	36,6 (42)	⁻¹ (6)	24,0 (625)
S ØR-TROND./HEDM.	53,7 (267)	33,9 (674)	33,0 (680)	29,1 (240)	21,2 (5151)

Statens reindrifftsforvaltning 2014

1 Det foreligger for få eller ingen slaktedyr til å si noe om gjennomsnittlig slaktevekt.

Tabell 10. Gjennomsnittlige slaktevekter for okserein 1-2 år i de siste 10 driftsårene, basert på data fra listeførte/registrerte slakteribedrifter.

REINBEITEDIS TRIKT	GJENNOMS NITTLIGE SLAKTEVEKTER OKSE 1-2 ÅR (kg)									
	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
3 - Elgå	32,0	30,3	32,9	30,7	29,5	31,1	32,0	32,8	31,0	31,9
2 - Rias/Hylling	32,6	32,2	33,8	33,9	33,6	33,4	34,3	34,1	34,4	34,8
1 - Essand	30,1	29,4	32,2	32,9	31,8	31,7	33,3	31,5	32,0	31,3
Trollheimen	37,5	36,1	37,2	35,2	35,4	36,9	38,1	35,9	37,1	38,0
S ØR-TROND./HEDM.	32,5	32,0	33,5	33,4	32,6	33,1	34,2	33,4	33,6	33,9

Statens reindrifftsforvaltning 2014

Tabell 11. Gjennomsnittlige slaktevekter for simlerein over 2 år i de siste 10 driftsårene, basert på data fra listeførte/registrerte slakteribedrifter.

REINBEITEDIS TRIKT	GJENNOMS NITTLIGE SLAKTEVEKTER SIMLE > 2 ÅR (kg)									
	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
3 - Elgå	33,7	31,5	33,8	34,0	31,9	34,1	35,4	34,0	33,4	33,4
2 - Rias/Hylling	33,9	33,5	35,8	35,7	34,5	33,9	35,3	35,2	35,1	34,5
1 - Essand	30,9	29,7	32,6	32,4	30,8	32,2	33,4	32,1	33,3	31,0
Trollheimen	35,4	32,0	35,0	34,4	33,3	35,5	36,2	35,0	36,7	36,6
S ØR-TROND./HEDM.	33,1	31,8	34,4	33,8	32,4	33,4	34,8	33,7	34,3	33,0

Statens reindrifftsforvaltning 2014

Tabell 12. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalv i de siste 10 driftsårene, basert på data fra listeførte/registrerte slakteribedrifter.

REINBEITEDIS TRIKT	GJENNOMS NITTLIGE SLAKTEVEKTER KALV (kg)									
	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
3 - Elgå	20,7	21,3	20,9	20,9	20,4	20,2	22,3	21,9	21,9	21,6
2 - Rias/Hylling	21,1	21,7	21,6	21,7	22,5	22,0	21,9	22,4	22,3	21,7
1 - Essand	18,8	20,1	20,8	20,6	19,6	21,3	21,5	20,2	21,0	19,6
Trollheimen	23,7	23,2	23,7	23,8	23,1	24,2	24,0	24,3	24,7	24,0
S ØR-TROND./HEDM.	19,6	20,0	21,5	21,5	21,1	21,8	22,1	21,8	22,2	21,2

Statens reindrifftsforvaltning 2014

Ut fra de forutsetningene som er satt for fastsettelse av reintall for de øvrige distriktene, gjør Trollheimen Sijte seg noen betraktninger hva gjelder reinantall. Både beiteforholdene og de stabilt høye vektene skulle kunne tilsi et tålt høyere dyreantall enn hva vi har i dag. Sammenlignet med de øvrige distriktene i dette reinbeiteområdet har Trollheimen et betraktelig lavere dyreantall pr sijteandel.

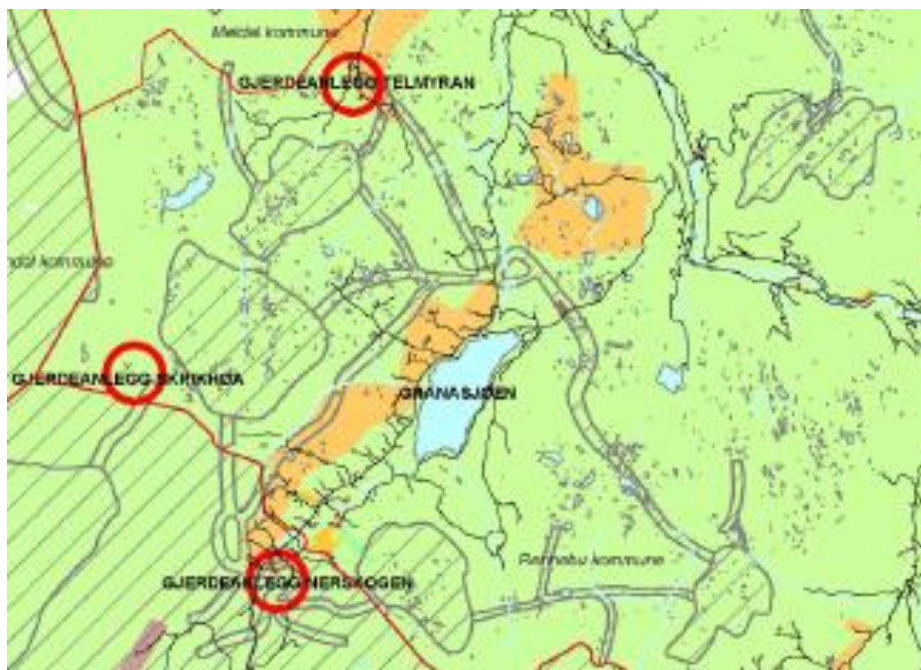
I Noruts rapport «Sikring av en bærekraftig reindrift i Trollheimen – En reindrifsfaglig gjennomgang og vurdering av den driftsmessige situasjonen» er reintall og beitebelegg diskutert. Deres tilråding er ett øvre reintall på 2500 vårflokk.

1.4 Gjerder og anlegg

Det er behov for ulike typer anlegg for å få utført de arbeidsprosessene som kreves gjennom året. Disse anleggene ligger på forskjellige steder og har ulik funksjon. Plasseringene er ikke tilfeldig men valgt ut fra reindriftas årssyklus. Tradisjonell kunnskap og erfaring med hvor rein trekker og befinner seg til de ulike årstidene er lagt til grunn.

Trollheimen sijte har tre anlegg pr dags dato, med ulik funksjon. Et på Skrikhøa, et på Telmyran og et på Nerskogen.

- Merkegjerdeanlegg: Anlegget blir brukt til å samle reinsflokken til merking av kalv i Juli.
- Tidligslakteanlegg: Anlegg for uttak av slaktedyr tidlig i slaktesesongen på høst/tidlig vinter (oktober/november)
- Hovedgjerdeanlegg: Dette gjerdeanlegget har flere funksjoner
- Skilling av slaktedyr og livdyr
 - Transportmuligheter til slakteri og vinterbeiter
 - Slakting på plass

1.4.1 Gjerdeanlegg Skrikhøa

I Reindriftingslovens §33 står det at all rein i det samiske reinbeiteområdet skal merkes med eierens merke.

Trollheimen Sijte har ett anlegg for merking på Skrikhøa, bygd på 1980-tallet. Dette anlegget ligger på høyfjellet ca. 1050 moh, drøyt 7 km, nordvest for Nerskogsveien. Det er ikke bilvei inn til anlegget som består av en merkegjerde og tilhørende beitehage. Anlegget er på ca 245 dekar. Det blir benyttet fortrinnsvis første halvdel av juli.

Bildet viser ortofoto over gjerdeanlegget på Skrikhøa. Grønne streker markerer gjerder.

1.4.2 Gjerdeanlegg Telmyran

Gjerdeanlegget på Telmyran er ett enklere anlegg 9 km nord for Granasjøen. Det er bilvei helt fram til anlegget som ligger delvis på en steintipp fra Granasjøutbyggingen, ca 620 moh.

Terrenget er småkupert med furuskog på åsene rundt som skjermer mot vær og vind. Anlegget ble bygd 2005 og omfatter ca 15 dekar.

Anlegget brukes til samling ved den første utskillingen av slaktedyr på senhøst/tidlig vinter. Perioden etter brunst, og fram tildet er gunstig å benytte anlegget på Nerskogen. Anlegget består av en mindre forhage til anlegget, sil, ett mindre antall skillegjerder og innhegning med mulighet for opplassing/transport av slaktedyr.

Kartutsnittet viser ett ortofoto over området Telmyran. Grønne streker markerer gjerdeanlegget.

1.4.3 Gjerdeanlegg Nerskogen

Gjerdeanlegget på Nerskogen ligger i Oppdal kommune, rett øst for Nerskogsveien, ca 1 km sør for kommunegrensen mot Rennebu. Området ligger på ca 720 moh i et myrlendt terreng. Det ble bygd og tatt i bruk på midten av 1970-tallet. Anlegget består av en større beitehage, sil, flere skillegjerder og opplastingshager til transport med bil. Anlegget er på ca. 130 dekar.

Dette anlegget blir benyttet til merking, skilling og opplasting for transport til slakteri og vinterbeite. På våren blir gjerdet brukt til inngjerding av bukk.

Gjerdeanlegget ligger åpent til uten naturlig skjerming fra terreng og vegetasjon. Beliggenhet og grunnforhold gjør at man er avhengig av snøføre for å drive dyrene til anlegget. Området er svært vindutsatt.

Kartutsnittet viser et ortofoto over gjerdeanlegget. Grønne streker markerer gjerdet.

1.5 Gjeterhytter

Det finnes ingen felles gjeterhytter i distriktet pr i dag. Behovet for dette er derimot stort i flere områder. Det eksisterer private hytter/gjeterhytter og gamle boplasser. Disse er inntegnet på reinbrukskartet.

Det har vært gjort forsøk på å finne egnet plass for gjeterhytte innen kalvingsområdene i Bosvass-/Snotaområdet, men dette har strandet i uvilje fra grunneierne i området.

2. Inngrep og forstyrrelser

Arealvern og vern om reindriftsområder er ett krevende arbeid som tar mye tid og ressurser fra distriktet. Reindriften drives i flere kommuner og over kommunegrensene. Ved planlegging av arealbruk i de ulike kommunene blir planene lagt med kommunegrensene som avgrensning i hver kommune. Dette er utfordrende for reindriften. Det kunne ved mange planer vært behov for en samlet vurdering av belastning for reindriften uavhengig av kommunegrensene. Kommuneplanarbeid og rullinger av kommuneplaner skal gi innbyggerne i kommunen ei forutsigbarhet. For reindriften trenger ikke dette bety forutsigbarhet. Selv om en kommuneplanene er satt opp for ett lengre tidsperspektiv som skal gi forutsigbarhet, ser vi at rulleringen likevel kommer opp ved nytt kommunevalg. Det vil i prinsipp si at en kommuneplan vil være moden for rulling kun få år etter siste godkjenning.

2.1 Hytter og fritidsboliger

Den aller største utfordringen er inngrep i beiteområdene i form av hyttebygging. Det er et stort press fra kommunene om å anlegge hytteområder i beiteområdene, og flere av de aktuelle områdene er dalfører som skjærer gjennom området. Dette gjør at store områder kan bli uegnet som beiteområder fordi ferdsel til og fra områdene stenges for reien. Hyttebygging har innvirkning langt utover det fysiske inngrepet da det er den økte ferdselen rundt hytteområdene som skaper vanskene. Dette er særlig alvorlig i kalvingstiden da reien trenger ro. Landskapsverneområdet hindrer hyttebygging i selve verneområdet, men hyttebygging like opptil grensa medfører større ferdsel inne i landskapsverneområdet. Landskapsverneområdet er også mye brukt i markedsføringen av hyttetomtsalg i kommunene rundt Trollheimen. Kommunene synes ikke å ta hensyn til reindriften i tilstrekkelig grad i forbindelse med utlegging av hyttefelt. Ved innsigelser på hyttefelt har det ved enkelte tilfeller fulgt trusler om oppsigelser av leieavtalen. Dette er naturligvis noe som oppleves som et stort psykisk press.

Som en følge av at flere ønsker å benytte områdene rundt disse populære hytteområdene kommer det også ønsker om tilrettelegging av merkede turstier og oppkjøring av skiløyper. Disse argumenteres det for at er kanalisering, men de kan også føre til styrt ferdsel inn i områder som ellers ikke ville blitt benyttet i like stor grad uten tilrettelegging. Det er viktig at reindriften da blir tatt med i planleggingen, men det kan være vanskelig å få forståelse for at dette kan føre ulemper med seg for reindriften.

2.2 Turistforeningene i Trollheimen

I tillegg til den økte ferdselen fra de opparbeidede hytteområdene, er det i Trollheimen ett stort antall merkede stier for de to turistforeningene Trondhjems Turistforening (TT) og Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT). Disse brukes både sommer og vinter. Trollheimen er kjent for svært varierte og spennende muligheter for friluftsliv. Ferdselen kan i enkelte perioder av året og deler av Trollheimen bli stor. Utfordringene for reindriften er et stadig ønske fra turistforeningene om tilrettelegging for økt bruk av områder som til nå har vært mere utilgjengelig for «den vanlige mann» (og

barnefamilier). Dette skal gjøres ved oppbygging av nye hytter og merking av nye stier. I forvaltningsplanen for Trollheimen landskapsverneområde ligger det også en åpning for dette, og dermed er områder reindrifta har sett på som «sikre» for inngrep likevel ikke er fredet. Dette har bl.a ført til at det i Naustådalen vil komme ei ny turisthytte som vil åpne områder som det tidligere har vært lite ferdsel i. Etter innsigelser fra reindrifta og megling vil sannsynligvis hytta bli av mindre omfang enn turistforeningen ønsket.

3. Rovvilt

Innenfor området Trollheimen Sijte driver reindrift er det forekomster av flere av de store rovdyrene. Det yngler jerv og kongeørn fast innen distriktet, og tillegg gaupe. I tillegg er det også store forekomster av havørn. De senere årene har distriktet også hatt streifende ulv ved noen tilfeller.

Trollheimen har vært tatt ut av yngleområde for jerv i region 6 og vært klassifisert som prioritert beiteområde for sau og rein. Dette har hatt positiv effekt på tapstallene de senere årene, men fremdeles er tapstallene ikke akseptable. Ørna er nok en stor årsak til dette, og tapene til ørn spesielt under kalvingsperioden er ett stort problem. Det er en svakhet i forvaltningen av ørn at den ikke er eksisterende. Gaupa har ikke vært en stor kjent tapsårsak, men det er blitt dokumentert tap også gaupa. Ulven fryktes å kunne bli ett økende problem. Ettersom ulvebestanden stadig er økende, vil streifdyr bli mere og mere vanlig. Den gjør stor skade og kan føre til store tap på kort tid. Dette er erfaringer som er godt kjent i distrikt hvor ulv er mere vanlig.

Store og uoversiktlige områder er ei utfordring når det gjelder tilsyn for å kunne dokumentere tap til rovvilt, men også for å tidlig kunne avverge tapssituasjoner.

Kalv tatt av Kongeørn.

Foto. privat

Tabeller fra Ressursregnskapet for reindrift viser tap og tapsårsaker.

Tabell 4. Kalvetilgang i driftsåret 2012/13. Den prosentvise tilgangen er beregnet i forhold til antall simler ved driftsårets start (korrigert simletall per 1. april 2012). Med kalver etter tap menes kalver til slakt og til påsett.

REINBEITEDIS TRIKT	SIMLER i vårflokk	KALVETILGANG			KALVETILGANG (%)		
		Født	Merket	Etter tap	Født	Merket	Etter tap
3 - Elgå	1 934	1 782	1 465	1 251	92 %	76 %	65 %
2 - Riast/Hylling	3 657	3 512	3 165	2 932	96 %	87 %	80 %
1 - Essand	3 272	3 093	2 793	2 525	95 %	85 %	77 %
Trollheimen	1 223	1 176	941	882	96 %	77 %	72 %
SØR-TROND./HEDM.	10 086	9 563	8 364	7 590	95 %	83 %	75 %

Statens reindrifftsforvaltning 2014

Tabell 5. Tap av kalver og voksne dyr i driftsåret 2012/13. Kalvetap er fordelt før og etter merking. Prosentvise kalvetap er beregnet i forhold til antall fødte kalver våren 2012, prosentvise tap av voksne dyr er beregnet i forhold til antall rein ved driftsårets start (korrigert reinntall per 1. april 2012). Prosentvise totaltap er beregnet i forhold til summen av antall rein i vårflokk og antall fødte kalver våren 2012.

REINBEITEDIS TRIKT	TAP AV KALVER			TAP AV VOKSNE DYR			SAMLET TAP	PROSENTVISE TAP		
	F. merk.	E. merk.	Totalt	Okse	Simle	Totalt		Kalv	Voksne	Totalt
3 - Elgå	317	255	572	26	197	223	795	32 %	9 %	18 %
2 - Riast/Hylling	347	191	538	31	142	173	711	15 %	4 %	9 %
1 - Essand	300	250	550	26	177	203	753	18 %	4 %	10 %
Trollheimen	235	59	294	23	81	104	398	25 %	7 %	14 %
SØR-TROND./HEDM.	1 199	755	1 954	106	597	703	2 657	20 %	5 %	12 %

Statens reindrifftsforvaltning 2014

Tabell 6. Fordeling av tapsårsaker i driftsåret 2012/13.

REINBEITEDIS TRIKT	TAP AV KALVER			TAP AV VOKSNE DYR		
	Fredet rovvilt	Annen kjent	Annen ukjent	Fredet rovvilt	Annen kjent	Annen ukjent
3 - Elgå	73 %	15 %	11 %	74 %	7 %	19 %
2 - Riast/Hylling	90 %	6 %	4 %	84 %	10 %	6 %
1 - Essand	96 %	1 %	3 %	95 %	2 %	2 %
Trollheimen	87 %	7 %	6 %	85 %	7 %	9 %
SØR-TROND./HEDM.	86 %	8 %	6 %	84 %	6 %	10 %

Statens reindrifftsforvaltning 2014

4. Motorferdsel

Det benyttes motoriserte kjøretøy etter behov i distriktet til de forskjellige arbeidsoppgavene til de forskjellige årstidene.

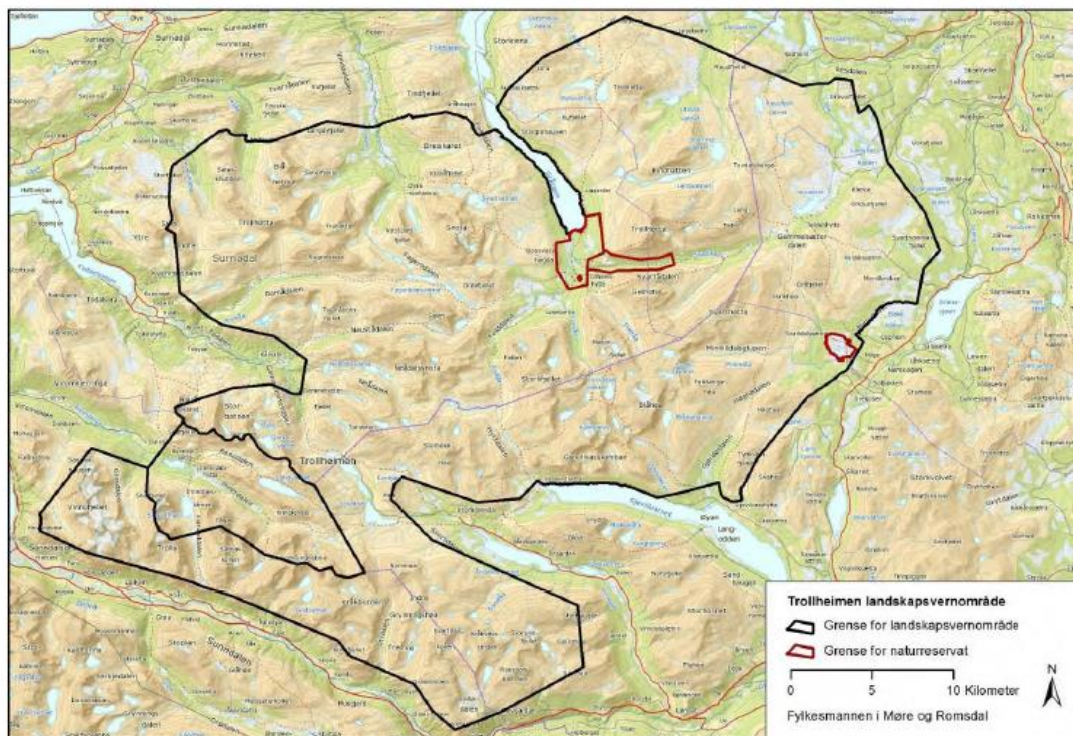
Snøscooteren blir benyttet under hele perioden snøen ligger. Dette kan variere fra år til år avhengig av hvor tidlig/sent snøer kommer og hvor lenge den blir liggende utover våren.

Det blir i liten grad benyttet motoriserte kjøretøy på barmark i Trollheimen, det er av den anledning ikke inntegnet traseer for barmarkskjøring på reinbrukskartet. Men er det forhold som gjør det nødvendig blir det kjørt.

Helikopter blir benyttet i hovedsak under en kort periode i forbindelse med samling til kalvmerking om sommeren i hovedsak i områdene Storbekkhøa – Gjevilvasskamman – Skrikhøa – Rinnhattenområdet – Mellomfjellet - Snota. Andre områder er aktuelle om det skulle befinne seg rein der. Ved spesielle behov vil også helikopter kunne bli benyttet under andre tider av året.

Det legges store begrensninger på bruken av motoriserte kjøretøy på barmark innenfor Landskapsverneområdet i Trollheimen hvor reindrifta blir sammenlignet med andre næringsinteresser.

5. Verneområder

Kartet viser verneområdene i Trollheimen

Trollheimen Sijte har ett landskapsverneområde og to naturreservat innenfor området hvor det bedrives reindrift.

Trollheimen landskapsverneområde ble fredet ved kgl.res. av 11.12.1987. innenfor grensene for landskapsverneområdet finner vi Svartåmoen naturreservater og Minilldalsmyrene naturreservat. Innerdalen LVO ligger som en kile inn i Trollheimen LVO. Trollheimen landskapsverneområde dekker totalt et areal på ca 1165 km² og ligger på fylkesgrensen mellom Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i kommunene Oppdal, Rennebu, Meldal, Rindal, Surnadal og Sunndal.

Svartåmoen naturreservat: Ligger i Svartådalen i Rindal og Surnadal kommuner, og dekker ett areal på 4500 da. Det ble opprettet i 1987, med formål å ta vare på et urørt og urskogpreget furu- og løvskogområde.

Minilldalsmyrene naturreservat: Ligger like vest for Nerskogen på grensa mellom Rennebu og Oppdal kommuner, og dekker et areal på 1878 daa. Det ble opprettet i 1990, med formål å bevare et stort og uvanlig myrområde.

I retningslinjene for reindrift i forvaltningsplanen for Trollheimen landskapsverneområde står bl.a:

- Snøscooter som brukes i reindriften skal være merket med skilt utstedt av reindriftsagronomen.
- Motorisert ferdsel på barmark er forbudt.
- Det kan åpnes for begrenset bruk av helikopter når det er nødvendig for å sikre samling og merking av reinen.

Dette viser at i Trollheimen har reindriften store begrensninger og rettigheter i forhold til reindrift som bedrives i andre reinbeitedistrikt til bruk av motoriserte driftsmidler. Dette fører til at det også må søkes om løyver til å benytte helikopter i næring.

Trollheimen Sijte har hatt møte med Verneområdeforvalteren for Trollheimen landskapsverneområde i forbindelse med rullering av forvaltningsplanen og diskutert en del problemstillinger.

Kart som beskriver beitebruk er tatt fra www.reindrift.no kartløsning.

Bilder og kart under beskrivelse av gjerdeanlegg er tatt fra rapporten «Gjerdeanlegg for reindrift på Nerskogen – utredning av lokalitet» utarbeidet av Plankontoret i Rennebu i samarbeid med reindriftnæringen 2011.

Alle tabeller er tatt fra siste ressursregnskapet for reindrift utgitt juni 2014.10.28

Kart over verneområdet er tatt fra forvaltningsplanen for Trollheimen landskapsverneområde.